

Posudek bakalářské práce

Téma: Žák s poruchou autistického spektra ve školní družině

Autorka: Denisa Coufalová

Tématem bakalářské práce je tvorba kazuistiky žáka s poruchou autistického spektra. Jako hlavní metodu zvolila autorka systematické pozorování v časovém rozsahu čtrnácti dní.

V teoretické části autorka systematicky uvádí výčet poruch autistického spektra a kapitolku uzavírá mýty o autismu, z nichž některé přetrvávají až do současné doby. Dále se zaměřuje na specifické projevy chování autistického žáka v dětské skupině. Uvádí tabulku K. Thorové, v níž jsou shrnuty základní výhody a nevýhody integrace žáka s PAS (při obhajobě by bylo vhodné konkretizovat, jak se výhody projevují u sledovaného dítěte). Ve čtvrté kapitole se autorka zamýšlí nad významem školních družin. Pro mne osobně byly zajímavé informace o jejich vzniku již v roce 1931 i o proměně z různých dobrovolných spolků.

Autorka pečlivě zachycuje náplň činností realizovaných ve školních družinách. V závěru uvádí osm pravidel, jež mají potenciál snižovat problémové chování žáků s PAS v družině. (Při obhajobě by bylo zajímavé uvést, do jaké míry jsou s těmito pravidly vychovatelky seznámeny; případně zda a jak intenzivně probíhá komunikace mezi třídní učitelkou dítěte a paní vychovatelkou i u žáků bez diagnózy autismu.)

Teoretická část je velmi pečlivě zpracována, autorka uvážlivě cituje literaturu. TČ tvoří solidní základ k praktické části práce.

Výzkumná část práce je pojata kvantitativně s využitím metody pozorování a rozhovoru.

Hlavním cílem výzkumného šetření je zmapovat, jak žák s poruchou autistického spektra funguje ve školní družině, jakým způsobem se zapojuje do společných aktivit a jak probíhá interakce mezi ním a jeho spolužáky.

Dále si autorka stanovila tři dílčí cíle:

- I. zjistit, jaké má žák postavení v rámci skupiny
- II. zmapovat, jak žák s poruchou autistického spektra dodržuje pravidla v rámci školní družiny a jak vnímá jejich porušování
- III. zmapovat, jak žák s poruchou autistického spektra vnímá sám sebe v rámci školní družiny

Pozorování bylo uskutečněno v průběhu čtrnácti dnů. U chlapce byla přítomna jiná paní asistentka. Z každého dne byl pořízen písemný záznam; všechny jsou součástí bakalářské práce. Ve druhé fázi výzkumu byl proveden rozhovor se zkoumaným žákem.

Filip zpočátku nerespektoval pravidla dospělých, občas měl záchvat vzteku, pak i ničil dětem jejich výtvary. Postupně se však situace zlepšovala, chlapec se zapojoval do společných

činností, ale jen po určitou dobu. Do školní družiny si přinášel oblíbené knihy o vesmíru a historii. Odcházel si číst, pokud byl již společnými aktivitami unaven.

V pátém ročníku se Filipova situace změnila z rodinných důvodů. Rodiče se rozvedli, otec žije v zahraničí a chlapce si „kupuje“ nákladnými dárky; matka se snaží o totéž. Filip novou situaci využívá, chová se nevhodně k dospělým i k vrstevníkům. Ve škole se chlubí novými věcmi a zážitky, ale spolužáci, kteří žijí „v normálních českých poměrech“, to příliš neoceňují.

Po prázdninách bude Filip žít s otcem a tak jeho kontakt s českou školou a školní družinou skončí.

Otázky k obhajobě:

Autorka by mohla vybrat zajímavé informace z pozorování některé z popisovaných situací – například lhaní nebo zapojování se do společných činností.

Jaké společné činnosti v družině by podle názoru autorky mohly bavit Filipa i ostatní děti?

Shrnutí bakalářské práce:

Práce je přehledná a systematicky uspořádaná. Z přístupu a ze zpracování práce je zřejmé, že autorka má zájem o danou problematiku i osobní zkušenosti s komunikací s žáky s PAS.

Předpokládám, že bude v tématu pokračovat i v diplomové práci.

Bakalářská práce je po stránce obsahové i formální kvalitně vypracována. Po úspěšné obhajobě navrhuji hodnocení – výborně.

V Praze 4. září 2022

PhDr. Lidmila Valentová